

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Ужгородський національний університет
Інститут законодавства Верховної Ради України
Сегедський університет (Угорщина)
Пан-Європейський університет (Словаччина)
Трнавський університет (Словаччина)
Університет Данубіус (Словаччина)
Ліга студентів Асоціації правників України
Європейська асоціація студентів права

elsa
The European Law Students' Association
UZHGOROD

ЛІГА СТУДЕНТІВ
АСОЦІАЦІЯ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ
2005

ЗАКАРПАТСЬКІ ПРАВОВІ ЧИТАННЯ

*Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції
(20-22 квітня 2017 року, м. Ужгород)*

Том 2

Ужгород – 2017

ББК – 67 (47пр – 43 пп) + 74,58
УДК – 3 (477. 87) : 378
318

*Рекомендовано до друку Вченою радою юридичного факультету
Ужгородського національного університету (протокол № 4 від 10 березня 2017 року)*

Редакційна колегія:

Смоланка В.І. – ректор Ужгородського національного університету, д.м.н., проф.

Копиленко О.Л., - директор Інституту законодавства Верховної Ради України, член-кореспондент НАН України, д.ю.н.

Балог Елемир - декан юридичного факультету Сегедського університету (Угорщина)

Петер Мезеї – заступник декана юридичного факультету Сегедського університету (Угорщина)

Андреа Олшовська – декан юридичного факультету Трнавського університету (Словаччина)

Міхаела Моравчікова - заст. декана юридичного факультету Трнавського університету (Словаччина)

Ярослав Івор – проф., д.ю.н., Пан-Європейський університет у м. Братіслава (Словаччина)

Станіслав Мраз - проф., д.ю.н., Університет Данубіус (Словаччина)

Рогач О.Я. – проректор із науково-педагогічної роботи УжНУ, д.ю.н., проф.

Лазур Я.В. – декан юридичного факультету УжНУ, д.ю.н., проф.

Бисага Ю.М. – зав. кафедри конституційного права та порівняльного правознавства УжНУ, д.ю.н., проф.

Белов Д.М. – в.о. зав. кафедри кримінал. права та процесу УжНУ, д.ю.н., проф.

Білаш О.В. – заст. декана юридичного факультету УжНУ, к.ю.н., доц.

Булеца С.Б. – в.о. завідувача кафедри цивільного права та процесу УжНУ, д.ю.н.

Динис Г.Г. – зав. кафедри міжнародного права УжНУ, к.ю.н., проф.

Карабін Т.О. – в.о. зав. кафедри адмін., фінанс. та інформ. права УжНУ, д.ю.н.

Лемак В.В. – зав. кафедри теорії та історії держави і права УжНУ, д.ю.н., проф., член-кор. НАН України.

Менджул М.В. – заступник декана юридичного факультету, к.ю.н., доц.

Олексик Х.М. – заст. декана юридичного факультету УжНУ, к.і.н., проф.

Рошканюк В.М. – заст. декана юридичного факультету УжНУ, к.ю.н., доц.

Савчин М.В. – директор НДІ порівняльного публічного права та міжнародного права УжНУ, д.ю.н., проф.

Фрідманський Р. М. – заступник декана юридичного факультету УжНУ, к.ю.н.

Черевко П.П. - заступник декана юридичного факультету, к.ю.н., доц.

Ярема В.І. – зав. кафедри господарського права УжНУ, д.еко.н., професор

Андрушко А.В. - к.ю.н., доцент

Семерак О.С. – к.ю.н., професор

Сідак М.В. – д.ю.н., професор

Трачук П.А. – к.ю.н., професор

Фазикош В.Г. – к.ю.н., професор

*Оргкомітет ІХ Міжнародної науково-практичної конференції
«Закарпатські правові читання» може не поділяти думку учасників.
Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу
несуть учасники та їхні наукові керівники.*

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Uzhhorod National University
Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine
University of Szeged (Hungary)
Pan-European University (Slovakia)
University of Trnava (Slovakia)
Danubius University (Slovakia)
Student League of Ukrainian Bar Association
European Law Students' Association

TRANSCARPATHIAN LEGAL READINGS

*Materials of the 9-th International Scholarly Conference
(April 20-22, 2017, Uzhhorod)*

Chapter 2

ББК – 67 (47пр – 43 пп) + 74,58
УДК – 3 (477. 87) : 378
318

Recommended for publication by the Academic Council of the Faculty of Law
of Uzhhorod National University (Protocol № 4 from March 10, 2017)

Editorial board:

Volodymyr Smolanka – Rector of the Uzhhorod National University, prof.

Oleksandr Kopylenko – Director of the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Elemyr Baloh – Dean of the Law Faculty of the University of Szeged (Hungary).

Peter Mezei – Deputy dean of the Law Faculty of the University of Szeged (Hungary).

Andrea Olsovska – Dean of the Law Faculty of the University of Trnava (Slovakia).

Michaela Moravchikova – Deputy dean of the Law Faculty of the University of Trnava (Slovakia).

Jaroslav Ivor – Prof. of the Law Faculty of the Pan-European University (Slovakia).

Stanislav Mraz – Prof. of the Danubius University.

Oleksandr Rohach – Vice-Rector for scientific and pedagogical activities of UzhNU, prof.

Yaroslav Lazur – Dean of the Faculty of Law of UzhNU, prof.

Yuriy Bysaha – Head of Department of Constitutional Law and Comparative Legislature of UzhNU, prof.

Dmytro Bielov – Acting head of the Department of Criminal Law and Process of UzhNU, prof.

Oleksandr Bilash – Deputy dean of the Faculty of Law of UzhNU, associate prof.

Sibilla Buletsa – Acting Head of Department of Civil Law and Process of UzhNU, prof.

Heorhiy Dynys – Head of Department of International Law of UzhNU, prof.

Tetiana Karabin – Acting Head of Department of Administrative, Financial and Information Law of UzhNU, prof.

Vasyl Lemak – Head of Department of Theory and History of State and Law of UzhNU, prof., Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine.

Mariya Mendzul – Deputy dean of the Faculty of Law of UzhNU, associate prof.

Khoma Oleksyk – Deputy dean of the Faculty of Law of UzhNU, prof.

Vadym Roshkaniuk – Deputy dean of the Faculty of Law of UzhNU, associate prof.

Mykhailo Savchyn – Director of Scholarly and Research Institute for Comparative Public Law and International Law of UzhNU, prof.

Roman Fridmanskyy – Deputy dean of the Faculty of Law of UzhNU, associate prof.

Pavlo Cherevko – Deputy dean of the Faculty of Law of UzhNU, associate prof.

Vasyl Yarema – Head of Department of Commercial Law of UzhNU, prof.

Andriy Andrushko – associate prof. of UzhNU.

Oleksandr Semerak – professor of UzhNU.

Mykola Sidak – professor of UzhNU.

Petro Trachuk – professor of UzhNU.

Vasyl Fazykosh – professor of UzhNU.

*The Organizing Committee of the 9-th International Scholarly Conference
‘Transcarpathian Legal Readings’ might not share the views of the participants. The liability
on contents and accuracy of materials is on participants and their supervisors.*

ЗМІСТ

ВСТУПНЕ СЛОВО	12
ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	14
Селіванов А.О. ПРАВОВИЙ СУВЕРЕНІТЕТ СУДОВОЇ ВЛАДИ	14
Гайнішова Е., Сідак М. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ВСТУПУ УКРАЇНИ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ТА МОНЕТАРНОГО СОЮЗУ ЄС	18
Лемак В.В. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	20
Barzó Tímea. EMPLOYMENT AND CIVIL LAW CONTRACTS IN THE FIELD OF HEALTH CARE	28
Палінчак М.М. ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО- ЦЕРКОВНИХ ТА МІЖКОНФЕСІЙНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ.....	34
Савчин М. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ	41
Янчук А.О. ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ УСТАНОВЧОЇ ВЛАДИ НАРОДУ	48
Ворошилова І.В. ДО ПИТАННЯ ПРО РЕЛІГІЙНУ СКЛАДОВУ ПРАВРОЗУМІННЯ.....	53
Секція І. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА, ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА	58
Бадида А. Ю. ПРАВО НА ОСВІТУ В СТАТТІ 2 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ ДО КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ.....	58
Переш І.Є. ЮРИДИЧНИЙ (ГАРАНТІЙНИЙ) МЕХАНІЗМ ЗАХИСТУ КОНСТИТУЦІЇ.....	67
Попович Т.П. ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ У ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ (ДОСВІД ЧЕХІЇ ТА СЛОВАЧЧИНИ)	72
Турянниця В.В. ІНОЗЕМНІ МОВИ У КОНЦЕПЦІЇ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ Т.Г.МАСАРИКА: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ	76
Попович К. Б. ОРГАНИ НАДНАЦІОНАЛЬНОЇ ВЛАДИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	79

Секція II. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО, ДЕРЖАВНО-КОНФЕСІЙНЕ ПРАВО..... 85

Журавльова Г. С. СТВЕРДЖУВАЛЬНІ ДІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРИНЦИП РІВНОСТ	85
Krzysztof Wiączek. MODEL POSTĘPOWANIA MANDATOWEGO FUNKCJONUJĄCY W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.....	92
Ленгер Я.І. ПРАВОВА КОЛІЗИЯ ТА ПРОГАЛИНА В ПРАВІ, СПІВВІДНОШЕННЯ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК.....	100
Лемак О.В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ФУНКЦІЯ КОНСТИТУЦІЇ ДЕРЖАВИ.....	103
Погорєлова З.О. УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ПАРЛАМЕНТУ В ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	108
Алексович Ю. Р. КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ.....	112
Гринь А. А. КОНСТИТУЦІЙНІ ГАРАНТІЇ ПРАВА НА ОСОБИСТЕ ТА СІМЕЙНЕ ЖИТТЯ ТА НЕГЛАСНІ СЛІДЧІ ДІЇ	119
Гербут В.С. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ОСІБ З НЕТРАДИЦІЙНОЮ СЕКСУАЛЬНОЮ ОРІЄНТАЦІЄЮ В УКРАЇНІ	123
Дурдинець М.Ю. ІСТОРИЧНА ГЕНЕЗА РОЗВИТКУ БІКАМЕРАЛІЗМУ.....	130
Мигалко М.М. ПОНЯТТЯ ТЕРМІНУ «ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНА ОСОБА» ТА ОСНОВИ ЇХ ПРАВОВОГО СТАТУСУ.....	136
Рибачук К.Р. ПРОБЛЕМА УДОСКОНАЛЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ.....	145

Секція III. МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО, МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО, ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ..... 151

Котляр О.І. ПРАВА ЛЮДИНИ ЯК ПЕРЕПОНА ДО ВИСИЛКИ	151
Сідак С.В. ПРАВОВІ АСПЕКТИ КОНЦЕПЦІЇ ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ ЄС.....	158
Бондаренко Б.А. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК УНІВЕРСАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ МІЖНАРОДНОГО КАРНОГО ПРАВОСУДДЯ	162
Буковецька Я. М. МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ЖІНОК-ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ У МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТАХ	166
Гудзеляк О. Р. ПРОБЛЕМАТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПАРЛАМЕНТСЬКО-ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ ФОРМИ ПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ.....	172
Довба Т. В. САНКЦІЇ У МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ.....	176
Магочі Я. К. РОЛЬ КОМІТЕТУ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА У МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ ПРАВІ.....	179

Тимчук Т. О. ПРАВОВИЙ СТАТУС БІПАТРИДІВ.....	183
Tsymbaliuk Khrystyna. PIERCING OF THE CORPORATE VEIL IN THE INTERNATIONAL COMMERCIAL ARITRATION	188
Chornobyl Volodymyr. ZAMBRANO PRINCIPLE – ONLY FOR CHILD CARERS?	190
Секція IV. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ ПРАВО	198
Биркович О.І. ВПЛИВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ НА ОРГАНИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	198
Вашкович В.В. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ВОЛОНТЕРІВ В УКРАЇНІ.....	203
Бодак Н.В. ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	207
Белецький І.О. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ В УКРАЇНІ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ.....	211
Ворон Д. КОМПЕТЕНЦІЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	217
Кашка В.В. АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ В СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ	221
Кинів Б.Ю. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЄВРОІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	227
Химинець О.О. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ПРОЦЕСІ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	231
Феєр О.І. ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	243
Секція V. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, СІМЕЙНЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО	249
Дячук Н.Д. АНАЛІЗ ЗАГРОЗ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	249
Ільницька Л.Ю. КОЛІЗІЇ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО РЕГУЛЯТОРНУ ПОЛІТИКУ	252
Чепис О.І. МАЙНОВІ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ.....	256
Ревуцька І.Е. МОРАЛЬНІСТЬ ТА МОРАЛЬНІ ЗАСАДИ В СІМЕЙНОМУ ПРАВІ.....	263
Батрин М.В. ПОДІЛ СПІЛЬНОГО МАЙНА ПОДРУЖЖЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ: ПАВОВІ КОЛІЗІЇ	267

Бенца Ю.В. ЗНАЧЕННЯ ТРУДОВОЇ ЮСТИЦІЇ У СИСТЕМІ ЗАХИСТУ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ.....	272
Гальчишак М.В. ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ПОЯВИ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ, ЯКУ БУЛО ВИЗНАНО БЕЗВІСНО ВІДСУТНЬОЮ АБО ОГОЛОШЕНО ПОМЕРЛОЮ	276
Карманська В.Р. КЛАСИФІКАЦІЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ	282
Кашка С. В. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПІДВІДОМЧОСТІ КОРПОРАТИВНИХ СПОРІВ	286
Матяш В. В. КОНЦЕПЦІЯ НАЙКРАЩИХ ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ.....	291
Мушинський Д.О. ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНУ «РОЗУМНІ СТРОКИ»: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ.....	294
Роботинська В.О. РОЗВИТОК ПРИНЦИПУ ГЛАСНОСТІ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ В ПЕРІОД ЦАРСЬКОЇ РОСІЇ	299
Росул О.М. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ В УКРАЇНІ	303
Свадеба Н.І. ПРАВО НА ЖИТТЯ НЕНАРОДЖЕНОЇ ДИТИНИ.....	313
Телеп Ю.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БЕЗ ВИНИ.....	318
Топій А.А. ОСОБЛИВОСТІ НАБУТТЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА КОРПОРАТИВНІ ПРАВА В ТОВ	323
Худан В.Я. УСУНЕННЯ ПЕРЕШКОД У КОРИСТУВАННІ ЗЕМЕЛЬНОЮ ДІЛЯНКОЮ: ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ.....	330
Чизмар Д.В. ОСОБЛИВОСТІ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ЖІНОК: ПРОБЛЕМИ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ	338
Юска А.І. ПРАВОВА СУТНІСТЬ ФАКТОРИНГУ В АСПЕКТІ ОГЛЯДУ МЕХАНІЗМУ ФАКТОРИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	344
Секція VI. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО	350
Бєлов Д. М. ЗАХИСТ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА ОРГАНАМИ МІЖНАРОДНОЇ КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ: ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ	350
Сливич І.І. КОМПЛЕКСНІСТЬ – ДОЦІЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРАВОМІРНОСТІ	356
Дацюк В.В. ОСОБЛИВОСТІ СУСПІЛЬНОЇ НЕБЕЗПЕЧНОСТІ ФІНАНСОВИХ ПІРАМІД ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ МЕТОДІВ НЕТРАДИЦІЙНОГО ШАХРАЙСТВА: КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	360

Гладкий В.В. ТЕМПОРАЛЬНІ МЕЖІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ПЕРЕДУВАННЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НАСТАННЮ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	368
Желізняк О.П. ПРОБЛЕМИ ФОРМУЛЮВАННЯ ДЕФІНІЦІЇ ГЕНОЦИДУ У НОРМАХ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА	374
Земанек В.В. ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ НЕЗАКОННИХ ЗБРОЙНИХ ФОРМУВАНЬ: КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	378
Мица О.-Д. В. СУЧАСНИЙ СТАН НАРКОЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ	382
Мешкова М.С. ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ВІДТВОРЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ.....	387
Павликовський В.О. ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ	392
Цимбалюк Х. О. ОСОБЛИВОСТІ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ В УКРАЇНІ	398
Секція VII. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ.....	402
Копча В.В., Копча Н.В. КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СЛІДІВ ЗЛОЧИНУ: ТРАСОЛОГІЯ ТА ДАКТИЛОСКОПІЯ.....	402
Мацола А.А. ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНОГО У ВЧИНЕННІ ПЕРЕШКОДЖАННЯ ЗАКОННИЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ	413
Попович І.І. ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ ЯК ОДНЕ ІЗ ЗАВДАНЬ КРИМІНАЛІСТИКИ.....	419
Литвинюк К.О. МОНІТОРИНГ БАНКІВСЬКИХ РАХУНКІВ	424
Трунтаєв В.С. УГОДА ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ	430
Секція VIII. ДЕРЖАВНО-КОНФЕСІЙНЕ ПРАВО ТА ДЕРЖАВНО-ЦЕРКОВНІ ВІДНОСИНИ	436
Палінчак М.М., Стебляк Д.М. ПОНЯТТЯ «ДЕРЖАВНО-ЦЕРКОВНІ ВІДНОСИНИ» (правовий аспект).....	436
Палінчак М.М., Стебляк Д.М. МОДЕЛІ ДЕРЖАВНО-ЦЕРКОВНИХ ВІДНОСИН (правовий аспект).....	441
Громовчук М.В. ДЕРЖАВНО-ЦЕРКОВНІ ВІДНОСИНИ В ПЕРШІЙ ЧЕХОСЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЕВОЛЮЦІЇ.....	445
Стебляк Д.М. МОДЕЛЬ ДЕРЖАВНО – ЦЕРКОВНИХ ВІДНОСИН У СПОЛУЧЕНИХ ШТАТАХ АМЕРИКИ	452

Палінчак М. М., Новак О. О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНО-ЦЕРКОВНИХ ВІДНОСИН В УГОРСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ	456
Сочка В. І. СТАНОВЛЕННЯ ПРИНЦИПУ СВІТСЬКОСТІ ДЕРЖАВИ У СФЕРІ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ СПРАВИ ЛАУТСІ ПРОТИ ІТАЛІЇ)	459
Секція ІХ. СУДОУСТРІЙ, ПРОКУРАТУРА ТА АДВОКАТУРА.....	465
Жежихова Мартина, Іван Рогач. ІНСТИТУТ АДВОКАТУРИ ТА ЗАХИСТ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА.....	465
Калинюк С.С. РОЛЬ ТА МІСЦЕ ІНСТИТУТУ АДВОКАТУРИ В УТВЕРДЖЕННІ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ	471
Габовда А.В. ВІДНОВЛЕННЯ ВТРАЧЕНОГО СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ТА КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	474
Щукіна А. В. РЕФОРМУВАННЯ ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ДО ПИТАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ	482

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ У ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ (ДОСВІД ЧЕХІЇ ТА СЛОВАЧЧИНИ)

Терезія Попович,

к.ю.н., доцент кафедри теорії та історії держави і права

Важливість політичних партій полягає у тому, що без них демократичні суспільства не можуть функціонувати. Демократія потребує сильних і стійких політичних партій зі здатністю представляти інтереси громадян та втілювати їх політичний вибір. Які ж правові засоби є ефективними та необхідними для забезпечення дієвості інституту політичних партій? Враховуючи державно-правові процеси в Україні, заслуговує окремої уваги з'ясування на теоретичному рівні відповідного досвіду держав Центральної Європи, зокрема, Чехії та Словаччини, у напрямку реформування цього інституту демократії.

Так, у *Чеській Республіці* стаття 5 Конституції прямо визначає, що «політична система заснована на вільному та добровільному створенні і вільному змаганні політичних партій, які поважають основні демократичні принципи і відкидають насилля як засіб відстоювання своїх інтересів» [1, s. 7].

Необхідно вказати на те, що Конституційний Суд Чеської Республіки у рішенні № 62/1995 визначив правову позицію щодо ролі політичних партій в демократичному суспільстві. Ним, зокрема, було визначено, що «політичні партії і політичні рухи є корпораціями на приватно-правовій основі, членство у них не є наслідком акту публічної влади, а вільного рішення індивіда». Ним же вказано, що «політичні партії не є інституцією публічної влади та не знаходяться з ними у відносинах підпорядкованості чи підлеглості», а для них законодавство в демократичній державі передбачає такі ознаки: 1) відокремленість від держави; 2) неможливість здійснення ними функцій державного органу; 3) неможливість управління ними державними органами та визначати обов'язки особам, які не є їх членами» [2, с. 397].

Закон «Про об'єднання в політичні партії і політичні рухи», котрий був схвалений у 1991 р., з низкою змін і доповнень продовжує діяти й визначає класичну для демократичних держав модель їх правових стосунків з політичними партіями [3, s. 1398-1456]. Згідно Закону членом партії чи руху може бути громадянин ЧР, якому виповнилося 18 років (§2), причому одночасно він може перебувати лише в одній партії чи русі. Участь корпорацій (колективів громадян) у політичних партіях і рухах (далі політичні партії) забороняється. Політичні партії легалізу-

ються шляхом їх реєстрації, котру провадить Міністерство внутрішніх справ ЧР. Заява про реєстрацію політичної партії, котра подається до цього міністерства, повинна бути підтримана підписами щонайменше однієї тисячі громадян, які досягли 18 років.

Закон визначив, окрім іншого, обмеження в діяльності політичних партій і рухів. Згідно § 4 Закону не можуть бути створені й провадити діяльність політичні партії і рухи: «а) які порушують конституцію і закони чи їх ціллю є ліквідація демократичного ладу держави; б) які не мають демократичної структури або не мають демократично обрані органи; с) які спрямовані на захоплення і утримання влади, що забороняє іншим партіям і рухам прагнути влади конституційним шляхом або які спрямовані на придушення рівноправності громадян; д) якщо їх програма або діяльність загрожують моралі, громадському порядку чи правам і свободам громадян».

Право приймати рішення про заборону політичної партії відповідно до ч.1 § 15 Закону належить Верховному суду. Таке рішення згідно статті 87 Основного закону ЧР може бути перевірене Конституційним судом на предмет його законності та конституційності.

У 2001 р. законодавство про політичні партії було вчергово змінено і більшість змін стосувалися питання фінансування політичних партій [4, s. 4458-4461]. Законодавчою новелою, по-перше, встановлювався максимальний розмір внесків для однієї особи – 50 тис. чс. корун щорічно. По-друге, до переліку підстав припинення діяльності політичних партій, визначених §13 Закону, було включено ще одну – неподання до Палати депутатів річного звіту про фінансову діяльність політичної партії. По-третє, Закон було доповнено новою §17а, відповідно до якої дарунок від фізичної особи в розмірі понад 50 тис. чс. корун мав бути оформлений у вигляді письмового договору дарування. По-четверте, політичній партії положеннями нової редакції §17 забороняється приймати безкоштовні послуги чи дарунки від таких суб'єктів: а) держави, якщо цим законом не встановлено інакше; б) дотаційних організацій, муніципалітетів, міських частин чи округів, країв, за винятком піднайму нежилых приміщень; в) державних підприємств і юридичних осіб з майновою участю держави, що перевищує 10 відсотків; г) юридичних осіб з майновою участю муніципалітетів, міських частин чи округів, що перевищує 10 відсотків; д) іноземних юридичних осіб, за винятком політичних партій; е) фізичних осіб, які не є громадянами Чеської Республіки, за винятком іноземних державних службовців, які постійно проживають на території ЧР.

По-п'яте, вказаним Законом було чіткіше визначено право політичних партій на отримання дотації з державного бюджету. Правом на от-

римання такої дотації наділялися лише ті політичні партії, котрі за результатами виборів отримували депутатські мандати в Парламенті чи представницькому органі краю. Розмір такої дотації був встановлений новою редакцією §20 Закону – 1 млн. чс. корун за один депутатський мандат члена Парламенту і 250 тис. чс. корун – за один депутатський мандат члена крайового представництва. У наведеному розмірі дотації виплачуються партіям щорічно протягом строку повноважень органів, до яких депутати від даних політичних партій були обрані [5, с.132 - 133].

У Словацькій Республіці партіям у ході адаптації законодавства до вимог Європейського Союзу особливу увагу було приділено політичним партіям і 4 лютого 2005 р. схвалено новий Закон «Про політичні партії і політичні рухи» [6, с. 734–744] (далі – Закон). Цей законодавчий акт відобразив підходи до врегулювання статусу політичних партій, які існують в інших державах-членах Європейського Союзу.

Закон чітко врегулює питання фінансування політичних партій. Дарунки партії на суму більше 5 000 сл. корун повинні здійснюватися на основі письмового договору. Разом із тим, Закон забороняє політичній партії приймати дарунки від таких, зокрема, суб'єктів як держава, юридичні особи, участь або засновником яких є державні організації, село чи вища територіальна одиниця, особа, яка не є громадянином СР, юридична особа, постійне місце розташування якої знаходиться за кордоном, неприбуткові організації, що беруть участь у загальнокорисних справах, неінвестиційні фонди, публічно-правові інституції і інші юридичні особи, утворені законом.

Згідно §25 Закону політичні партії отримують фінансування з державного бюджету у таких формах: а) допомога за голоси, отримані на виборах – розмір визначається Урядом СР; б) допомога на діяльність – у розмірі рівному допомозі за голоси, котра виплачується поступово частками; в) допомога за мандат – у сумі 30 розмірів середньої зарплати за один мандат перших двадцяти мандатів і у сумі 20 розмірів середньої зарплати за двадцять перший і кожний наступний мандати.

Рішення про розпуск політичної партії приймається Верховним судом СР за поданням Генерального прокурора. Хоча Закон чітко не встановлює підстав для розпуску політичної партії, очевидно, їх слід розуміти, виходячи із смислу його §2, котра передбачає: «Партія не може своїм статутом, своєю програмою або діяльністю порушувати Конституцію Словацької Республіки, конституційні закони, закони і міжнародні договори».

Слід відзначити, що обмеження на діяльність політичних партій є реальними, бо відповідні норми Конституції і законодавства засто-

совуються судами. Наприклад, 1 березня 2006 р. Верховний Суд Словацької Республіки прийняв рішення, яким за поданням Генерального прокурора СР було розпущено політичну партію Словацька громада – Національна партія («Slovenská pospolitost' – národná strana»). Підставою стали програмні положення цієї партії, в яких визначалося, що словацьке суспільство повинно поділятися на 10 станів (освіта, культура, лісівництво, промисловість тощо, 10-й був зарезервований для національній меншин) і кожен громадянин мав зареєструватися в одному з цих станів. Така реєстрація мала стати умовою для громадян щодо участі у виборах. У парламенті стани мали бути представлені пропорційне чисельності зареєстрованих у них громадян. Верховний суд визнав наведені програмні положення партії такими, що суперечать Конституції Словацької Республіки [7, с. 102].

Таким чином, очевидно, що демократичні механізми у досліджуваних державах Центральної Європи значною мірою здійснюються через політичні партії. Тому відповідні суспільні відносини є предметом уваги законодавців у таких напрямках, як: забезпечення відокремлення політичних партій від держави, від публічної влади; встановлення вимог до їхнього внутрішнього устрою та способів прийняття рішень; встановлення вимог до прозорості фінансової діяльності політичних партій.

Література:

1. Ústava České republiky ze dne 16. prosince 1992 // Sb. zákonů České republiky č. 1/1993. – S.3-17.
2. Klima K. Ústavní právo / K. Klima. – Praha, 1997. – 439 s.
3. Zákon ze dne 2. října 1991 o združování v politických stranách a v politických hnutích // Sb. zákonů ČSFR č. 424/1991. – S. 1398-1456.
4. Zákon ze dne 7. července 2000, kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb. o sdružování v politických hnutích // Sb. zákonů ČR č. 340/2000. – S.4458-4461.
5. Лемак В. Законодавчі основи діяльності політичних партій: досвід Чеської Республіки / В. Лемак // Держава і право. Збірник наук. праць. Юридичні і політичні науки. – 2003. – Випуск 22. – С.131 – 134.
6. Zákon ze dne 4. února 2005 o politických stranách a politických hnutích // Zbierka zákonov c. 85/2005. – S. 734–744.
7. Petr Černý. Právní ochrana před extremismem: Monografie. – Praha, C. H. Beck. 2008. – 270 s.